

Straatsburg, 25.10.2016
COM(2016) 710 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Europese Commissie voor 2017

Naar een Europa dat ons beschermt, sterker maakt en verdedigt

{SWD(2016) 400 final}

I. EUROPA STAAT OP EEN KANTELPUNT

Europeanen weten en ervaren in hun leven van alledag wat de gevolgen zijn van de uitdagingen die voor ons liggen. Een pril economisch herstel levert nog niet voor iedereen in de samenleving de verhoopte voordelen op, zeker niet waar het gaat om het scheppen van banen voor jongeren en het terugdringen van ongelijkheid. Migratiestromen hebben onze buitengrenzen onder druk gezet en blijven een uitdaging vormen voor het vermogen van de Unie om zich solidair te tonen. Een verhoogde terreurdreiging. Aanhoudende instabiliteit in ons oostelijk en zuidelijk nabuurschap. En nu ook nog eens de onzekerheid als gevolg van het referendum in het Verenigd Koninkrijk.

We hebben naar de Europese burgers geluisterd en we hebben begrepen dat ze op zoek zijn naar een antwoord op deze uitdagingen en naar bescherming tegen deze dreigingen. Op zoek zijn naar middelen om hun toekomst en die van hun familie duurzaam vorm te kunnen geven. En op zoek zijn naar een toekomstperspectief: de zekerheid dat lokale, regionale, nationale en Europese overheden de handen in elkaar kunnen slaan om een antwoord te bieden op de verwachtingen van de generatie van vandaag en van morgen.

Een Commissie die zich concentreert op de dingen die er echt toe doen ...

Van bij haar aantreden lag voor deze Commissie de prioriteit bij de dingen die er echt toe doen en waar krachtadig Europees optreden een concreet verschil kan maken bij het aanpakken van de uitdagingen waar Europese burgers, onze lidstaten en de Unie als geheel voor staan. Het afgelopen jaar hebben we forse vooruitgang geboekt bij het uitvoeren van de strategieën die we hebben uitgezet in het Investeringsplan voor Europa, de Digitale eengemaakte markt, de Energie-unie, de Europese Veiligheidsagenda, de Europese Migratieagenda, de Kapitaalmarktenunie, het Actieplan voor eerlijke en doeltreffende vennootschapsbelasting, de Stappen naar de voltooiing van de Economische en Monetaire Unie, de Internemarktstrategie en het Actieplan voor de circulaire economie.

Door ons te concentreren op de dingen die er toe doen en door ons samen met het Europees Parlement en de Raad achter deze prioriteiten te scharen, hebben we in sleuteldomeinen snel tastbare resultaten geboekt. In amper één jaar tijd is het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) geactiveerd in 27 lidstaten en heeft het geresulteerd in 138 miljard EUR investeringen, met onder meer nieuwe financiering voor bijna 300 000 mkb-bedrijven. We hebben aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het opnieuw onder controle brengen van irreguliere migratiestromen en we hebben doden voorkomen op de Egeïsche Zee en de Middellandse Zee. De Europese grens- en kustwacht is nu al actief bij het versterken van de controle van onze buitengrenzen, net tien maanden nadat de Commissie met de eerste voorstellen in die zin was gekomen. Tegelijk heeft Europa zich solidair getoond, nu 1 miljoen Syriërs hier opvang en bescherming hebben gevonden. De afgelopen twaalf maanden hebben we ook nog eens 15 000 vluchtelingen herplaatst of hervestigd. De voorbije drie maanden hebben we een gemiddelde van zo'n 1 000 herplaatsingen per maand gehaald. In september is dit aantal opgelopen tot 1 200 herplaatsingen. Bij de herplaatsingen vanuit Griekenland wordt de kloof tussen wat er nu aan herplaatsingen nodig is en de reële herplaatsingen kleiner, maar

deze inspanningen moeten de komende maanden worden volgehouden. En de herplaatsingen vanuit Italië moeten fors worden opgevoerd.

Dit werkprogramma schetst de sleutelinitiatieven¹ die de Commissie tegen eind 2017 uitgevoerd wil hebben. Deze concrete voorstellen zijn de meest tastbare uitdrukking van hoe we met onze werkzaamheden willen bijdragen tot het vernieuwingsproces in de aanloop naar de zestigste verjaardag van de Verdragen van Rome in maart 2017. En we zullen met het Europees Parlement en de Raad samenwerken om ervoor te zorgen dat deze en andere belangrijke voorstellen die we de voorbije jaren hebben gedaan, snel worden goedgekeurd, zodat we op het terrein ook echt het verschil kunnen maken.

... en een Commissie die dingen vooral beter wil doen

De aanpak om samen prioriteiten te stellen is maar één weg om door betere samenwerking op Europees niveau aan de Europese burgers te laten zien dat onze beleidsstructuren er echt voor de burger zijn. De dingen beter doen is voor het vertrouwen van burgers immers minstens even belangrijk als betere dingen te doen.

Daarom zullen we de komende maanden goed kijken hoe we de dingen praktisch aanpakken: ervoor zorgen dat bestaande Europese wetgeving correct wordt toegepast en gehandhaafd en haar doel bereikt; structurele steun geven, bijvoorbeeld in Griekenland; de uitrol stimuleren van het Europees Fonds voor strategische investeringen en het aanpakken van obstakels voor investeringen, en samenwerken met lidstaten, de sociale partners en het maatschappelijke middenveld om een gunstig klimaat tot stand te brengen om de beleidsdoelstellingen van de Unie te verwezenlijken, onder meer door de begrotingsmiddelen waarover we beschikken, doeltreffend in te zetten. Dit jaar zullen we met name onze inspanningen op het punt van de handhavingsagenda opvoeren, omdat zelfs de beste wet tot niets dient wanneer deze in de praktijk geen resultaten oplevert.

Ook zullen we de beginselen voor beter regelgeven bij al onze activiteiten toepassen, zodat we bij al wat we doen ons steeds afvragen of wat we doen effectief is voor en in verhouding staat tot het behalen van de beleidsdoelstellingen die we onszelf hebben gesteld. Bij veel van de sleutelinitiatieven waarmee we het komende jaar zullen komen, zal het ook gaan om voorstellen die voortvloeien uit herzieningen in het kader van het initiatief voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (REFIT). Hiermee zullen we bestaande wetgeving bij de tijd brengen en verbeteren zodat deze haar doelstellingen daadwerkelijk verwezenlijkt - zonder overbodige regeldruk.

Naast deze sleutelinitiatieven zullen we ook met een reeks verdere herzieningen van bestaande wetgeving in het kader van REFIT komen². Naar de toekomst zullen we REFIT-doelstellingen proberen te behalen telkens wanneer bestaande wetgeving moet worden herzien. Bij het bepalen van onze prioriteiten voor de komende maanden hebben we bijzondere aandacht besteed aan de 22 adviezen van het REFIT-platform. We zijn aan de slag

¹ Bijlage I.

² Bijlage II.

gegaan met de adviezen op al deze terreinen, of hebben plannen in die zin³. Parallel met dit werkprogramma publiceren we ook een scorebord met daarin een gedetailleerd overzicht van de follow-up van de adviezen van het REFIT-platform en inspanningen die nu lopen om bestaande wetgeving te evalueren en te herzien. Tegelijk doen we ook voorstellen om een reeks wetgevingsteksten in te trekken die inmiddels achterhaald zijn⁴. Ook stellen we voor om een aantal lopende voorstellen in te trekken die technisch verouderd zijn of die niet langer hun doel dienen. Zo kunnen de medewetgevers zich concentreren op de voorstellen die er echt toe doen⁵.

Voorts zullen we de andere wijzigingen die we hebben doorgevoerd, nu integreren in onze manier van werken. De voorbije twee jaar is de Commissie zich veel opener gaan opstellen tegenover burgers en heeft zij ook meer verantwoording afgelegd⁶. Dit is de kwaliteit van onze werkzaamheden en onze voorstellen ten goede komen. Nu is het zo dat we het publiek om zijn mening vragen over een breed scala onderwerpen - ook over ontwerpen voor gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen. Ook geven we openheid over belangenbehartigers die onze beleidsbeslissingen proberen te beïnvloeden. We hebben het Europees Parlement en de Raad, als medewetgevers, uitgenodigd om samen met ons een nieuw interinstitutioneel akkoord over een verplicht transparantieregister te sluiten⁷. Zo kunnen we burgers openheid van zaken geven over lobbying tijdens de verschillende fasen van het Europese wetgevingsproces.

II. DE 10 PRIORITEITEN WAARMAKEN

Het komende jaar zullen de werkzaamheden van de Commissie gericht zijn op de tien prioriteiten die in de politieke beleidslijnen⁸ zijn uitgetekend. Bij het begin van onze ambtstermijn zijn we met deze prioriteiten gekomen na overleg met het Europees Parlement en met als leidraad de "Strategische agenda voor de Unie in tijden van verandering" van de Europese Raad. Zo willen we een doelgerichte en positieve agenda verwezenlijken die

³ Afgezien van een standaard btw-verklaring, waarvoor een eerder Commissievoorstel dit jaar moest worden ingetrokken door gebrek aan steun van de Raad tijdens de wetgevingsprocedure. Voorbeelden van follow-up door de Commissie in haar werkprogramma van dit jaar zijn onder meer voorstellen tot wijziging van de EU-wetgeving over e-privacy en btw (zie bijlage I) en het voorstel voor een uitvoeringshandeling op grond van de richtlijn afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (zie bijlage II).

⁴ Bijlage V.

⁵ Bijlage IV.

⁶ Besluit van de Commissie van 25 november 2014 betreffende het openbaar maken van informatie over bijeenkomsten van leden van de Commissie en organisaties of als zelfstandige werkzame personen (C(2014) 9051 final) en besluit van de Commissie van 25 november 2014 betreffende het openbaar maken van informatie over bijeenkomsten van directeurs-generaal van de Commissie en organisaties of als zelfstandige werkzame personen (C(2014) 9048 final).

⁷ COM(2016) 627 final.

⁸ http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_nl.pdf

concrete resultaten oplevert waar het er om gaat burgers te beschermen, sterker te maken en te verdedigen⁹.

1. Nieuwe impulsen voor banen, groei en investeringen

Een Europa dat de Europese levenswijze veiligstelt en onze jongeren sterker maakt. De voorbije drie jaar zijn zo'n acht miljoen banen gecreëerd, maar de werkloosheid blijft in vele lidstaten nog steeds onaanvaardbaar hoog, met name bij jongeren. Onze prioriteit moet het dan ook zijn om lidstaten te helpen de best mogelijke omstandigheden te creëren om onze jongeren te helpen de kennis en kunde op te bouwen die ze nodig hebben, en hen op weg te helpen op de arbeidsmarkt en in de samenleving.

Ons nieuwe Jongereninitiatief wil alle jongeren ook echt uitzicht bieden op onderwijs, opleiding en een baan. Bij de uitvoering van de Agenda voor nieuwe vaardigheden voor Europa zullen we daarom prioriteit geven aan jongeren. In de voorstellen zal het gaan om de modernisering van het onderwijs, het verbeteren van de kwaliteit van stageplaatsen en een verdere ontwikkeling van de mobiliteit van stagiairs, en jongerenvolgsystemen om bij te houden hoe jongeren het op de arbeidsmarkt doen nadat ze hun hogere of beroepsopleiding hebben afgemaakt. Ook zullen we de Jongerengarantie¹⁰ en het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief¹¹ versterken als een instrument om te investeren in jongeren, hun kennis en vaardigheden en hun eerste stappen in hun loopbaan. Zo worden initiatieven van lidstaten gesteund door vooral regio's en jongeren die dat het hardste nodig hebben, bij te staan.

Tegen eind 2016 zal het Europees solidariteitskorps van start gaan. Hiermee willen we voor jongeren onder de dertig kansen helpen te creëren om, in een geest van solidariteit, actief een bijdrage te leveren aan de samenleving en daarbij nieuwe vaardigheden en ervaring op te doen, waaronder ook talenkennis.

Door te innoveren en gericht te investeren in onze economieën zullen we ervoor zorgen dat bedrijven banen creëren. Voortbouwend op de eerste successen van het Investeringsplan voor Europa¹² wil de Commissie de looptijd en de financiële slagkracht van het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) verdubbelen. Het oorspronkelijke fonds kreeg in een recordtijd van vier en een halve maand het akkoord van de medewetgever. De Commissie rekent er nu op dat zowel het Europees Parlement als de Raad ervoor zorgen dat er over de uitbreiding en versterking van het fonds even snel een akkoord komt. Zo kunnen duurzame investeringen verder worden versterkt. Geïnspireerd door het succes van het EFSD is de

⁹ In deze context zal de Commissie haar communicatieactiviteiten in 2017 concentreren op de prioriteiten van de Commissie, op basis van de maatregel inzake institutionele communicatie in 2017-2018 in het kader van het meerjarig financieel kader 2014-2020 (C(2016) 6838 van 25.10.2016).

¹⁰ COM(2016) 646 final.

¹¹ Om de concrete uitvoering van deze initiatieven verder te ondersteunen, hebben we recentelijk voorgesteld om de bestaande financiering voor het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief voor de periode 2017-2020 op te trekken met nog eens 2 miljard EUR.

¹² Zoals gezegd, is in amper één jaar tijd het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) geactiveerd in 27 lidstaten en heeft het geresulteerd in 138 miljard EUR investeringen, waaronder nieuwe financiering voor bijna 300 000 mkb-bedrijven.

Commissie ook met een Extern investeringsplan voor Afrika en het EU-naberschap gekomen om in die regio's een aantal van de onderliggende oorzaken van migratie aan te pakken en om banen en duurzame groei te steunen¹³.

We zullen ons blijven inspannen om in Europa een gunstig klimaat voor innovatie te creëren, zodat nieuwe industrieën en banen ontstaan, zodat we de uitdagingen voor samenleving en milieu kunnen aangaan en het levens van de burger kunnen verbeteren. Door innovatie te integreren in alle beleidslijnen van de Unie en door bij onze onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen en onze structuur- en investeringsfondsen voor een scherpe focus te zorgen, willen we van Europa een leider maken in nieuwe technologieën en bedrijfsmethoden, onder meer door slimme specialisatie.

De Commissie zal zich blijven inzetten om de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling te behalen. De circulaire economie biedt grote kansen voor innovatie, groei en banen. De Commissie zal het Actieplan voor de circulaire economie ten uitvoer leggen door recycling en hergebruik van plastics in de EU economisch en kwalitatief te verbeteren en de toepassing ervan te stimuleren, en door ervoor te zorgen dat minder plastics weglekken naar het milieu. Daarnaast zullen we komen met een wetgevingsvoorstel voor minimumkwaliteitseisen voor hergebruikt water en een herziening van de drinkwaterrichtlijn. Dit initiatief komt er na een REFIT-evaluatie en het Europees burgerinitiatief "Right2Water". We zullen een monitoringkader uitwerken dat ervoor moet zorgen dat we op weg naar onze ambities voor een circulaire economie op koers blijven en al deze initiatieven elkaar wederzijds versterkende voordelen opleveren voor zowel het milieu als onze economische groei.

Ook in het Europees Semester 2017 zal de klemtoon blijven liggen op de nodige maatregelen die de lidstaten moeten nemen om te zorgen voor investeringen, gezonde overheidsfinanciën en structurele hervormingen. In haar komende aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone zal de Commissie ook een lans breken voor een positieve begrotingskoers voor de eurozone, ter ondersteuning van het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. Op basis van de analyses in de landverslagen die in februari zullen worden goedgekeurd, zal de Commissie een verdere reeks landspecifieke aanbevelingen uitwerken die zij in mei aan de Raad zal voorleggen.

We zullen ons voorstel voor een herziening van het Meerjarig Financieel Kader (2014-2020)¹⁴ opnemen met het Europees Parlement en de Raad. Onze ambitie is een herziene begroting die de prioriteiten van de Unie beter ondersteunt en sneller kan inspelen op onvoorziene omstandigheden, met eenvoudige regels voor begunstigden en meer aandacht voor resultaten. Een omvattend voorstel voor het nieuwe kader voor de periode na 2020 (ook voor de eigen middelen) zal volgen. Dit voorstel zal geïnspireerd zijn door het initiatief "Een resultaatgerichte EU-begroting". Ook zullen daarin de nieuwe uitdagingen en behoeften van de Unie voor de periode na 2020 terug te vinden zijn, zoals die zijn geformuleerd na een doorlichting van het bestaande uitgavenbeleid en bestaande uitgaveninstrumenten.

¹³ COM(2016) 581 final.

¹⁴ COM(2016) 603 final.

De Commissie zal verder werken aan en brede consultatie voeren over de vereenvoudiging en modernisering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), zodat dit maximaal kan bijdragen aan de tien prioriteiten van de Commissie en de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling. Daarbij zal de klemtoon liggen op specifieke beleidsprioriteiten voor de toekomst, rekening houdende met het advies van het REFIT-platform, en zonder afbreuk te doen aan het voorstel van de Commissie voor een herziening van het Meerjarig Financieel Kader. Wat de positie van landbouwers in de voedselvoorzieningsketen betreft, zal de Commissie, afhankelijk van de uitkomsten van de lopende werkzaamheden van de Taskforce landbouwmarkten en het Forum op hoog niveau inzake de voedselvoorzieningsketen, bezien of en welke verdere maatregelen nodig zijn.

2. Een connectieve digitale eengemaakte markt

Een Europa dat zijn burgers en bedrijven sterker maakt. Digitale technologieën en digitale communicatie doordringen elk aspect van ons leven en scheppen nieuwe kansen voor creativiteit, ondernemen en banen. Tegelijk onderstrepen ze het belang van vertrouwen en cyberveiligheid. Het extra groeipotentieel van een connectieve digitale interne markt volledig aanboren door de uitvoering van de strategie te voltooien, blijft in 2017 bovenaan de agenda staan. Zoals aangekondigd in het werkprogramma van vorig jaar, zullen we de komende paar maanden met de resterende voorstellen komen, zoals het REFIT-pakket voor btw, met voorstellen over e-commerce, e-publicaties en e-books, en initiatieven om de data-economie verder uit te bouwen, met antwoorden voor thema's zoals ongerechtvaardigde barrières voor vrij dataverkeer binnen Europa.

Bijzondere aandacht zal daarbij gaan naar nauwe samenwerking met de medewetgevers om bij de voorstellen die er al liggen, snel vooruitgang te boeken. Daarbij gaat het om voorstellen over digitale contracten¹⁵, auteursrechten¹⁶, geoblocking¹⁷, portabiliteit¹⁸ pakketbezorging¹⁹, audiovisuele mediadiensten²⁰, telecom²¹, het gebruik van de 700 MHz-frequentieband voor mobiele diensten²² en ons recente voorstel over WiFi4EU²³. Connectiviteit is daarbij van doorslaggevend belang en de Commissie zal haar belofte waarmaken om tegen medio 2017 de mobiele-roamingkosten af te schaffen. We zullen bezien hoeveel vooruitgang is geboekt bij het voltooien van de digitale eengemaakte markt en zullen nagaan welke inspanningen van de medewetgevers en eventuele voorstellen daarvoor verder nodig zijn.

¹⁵ COM(2015) 634 final, COM(2015) 635/2 final.

¹⁶ COM(2016) 593 final, COM(2016) 594 final, COM(2016) 595 final, COM(2016)596 final.

¹⁷ COM(2016) 289 final.

¹⁸ COM(2015) 627 final.

¹⁹ COM(2016) 285 final.

²⁰ COM(2016) 287 final.

²¹ COM(2016) 590 final, COM(2016) 591 final.

²² COM(2016) 43 final.

²³ COM(2016) 589 final.

3. Een schokbestendige Energie-unie met een toekomstgericht beleid inzake klimaatverandering

Een Europa dat zijn beloften nakomt. De snelle ratificatie van het klimaatakkoord van Parijs laat zien dat lidstaten eensgezindheid kunnen bereiken wanneer het duidelijk is dat de Unie door samen te werken méér kan bereiken dan de loutere som van haar delen. Bovendien werd hiermee de internationale leidersrol van de EU op het gebied van klimaatverandering bevestigd. Nu komt het er op aan onze beloften waar te maken om onze economie te moderniseren en tegelijk te zorgen voor een sociaal rechtvaardige transitie. De uitvoering van het klimaatakkoord van Parijs en de internationale overeenkomst over de reductie van broeikasgasemissies voor vliegtuigen (binnen de Internationale Burgerluchtvaartorganisatie (ICAO)) is hier een prioriteit.

Zoals aangekondigd, zullen we onze strategie voor de Energie-unie verder blijven uitvoeren en zullen we tegen het eind van het jaar komen met een uitgebreid pakket om de modernisering van de economie te beheren, waarbij de voorrang gaat naar energie-efficiëntie. Zo zullen we onze ambitie waarmaken om voor hernieuwbare energie de nummer één in de wereld te worden en laten we consumenten daarvan mee profiteren. Dit pakket omvat wetgevingsinitiatieven op het gebied van energie-efficiëntie, hernieuwbare energie (met inbegrip van duurzame bio-energie), de opzet van de energiemarkt en de governance van de Energie-unie. Een initiatief om innovatie op het gebied van schone energie te versnellen zal het onderzoek ondersteunen en zal de technologische innovatie die nodig is voor energie-efficiëntie en hernieuwbare energie, helpen om de vertaalslag naar de markt te maken, zodat we de doelstellingen inzake een koolstofarme economie uit het klimaatakkoord van Parijs en onze doelstellingen voor 2030 kunnen halen. Alle wetgevingsvoorstellen die de Commissie in 2015 en 2016 met betrekking tot de Energie-unie heeft ingediend, moeten van het Parlement en de Raad prioriteit krijgen. Daarbij gaat het, naast het reeds genoemde pakket, om het pakket veiligstelling van gaslevering²⁴, de EU-regeling voor de emissiehandel (ETS)²⁵ en daarmee samenhangende regels inzake verdeling van de inspanningen²⁶, landgebruik en bosbouw²⁷.

Ook zullen we met follow-up komen voor onze Strategie voor emissiearme mobiliteit die in juli is gepresenteerd. De doelstelling daarbij is om het vervoer efficiënter te maken door in te spelen op de mobiliteitsbehoeften van mensen en goederen, door te gaan voor lagere emissies, met onder meer een geleidelijke overschakeling naar emissieloze voertuigen - en zo ook het concurrentievermogen van de industrie te versterken. Met het oog daarop zullen we, als een eerste stap, met REFIT-herzieningen komen voor de verordeningen auto's en lichte bedrijfsvoertuigen (waarbij we strategieën zullen presenteren om emissieloze en emissiearme normen vast te stellen voor de periode na 2020) en voor de richtlijn schone voertuigen, om de prikkels en regels voor inkoop te verbeteren. Door het beginsel "de gebruiker betaalt/de vervuiler betaalt" toe te passen, willen we met verbeteringen komen voor lidstaten die ervoor

²⁴ COM(2016) 52 final en COM(2016) 53 final/2.

²⁵ COM(2015) 337 final/2.

²⁶ COM(2016) 482 final/2.

²⁷ COM(2016) 479 final.

opteren om rekeningrijden toe te passen, onder meer wat betreft de interoperabiliteit van elektronische tolheffingsdiensten.

4. Een diepere en eerlijkere eengemaakte markt met een sterkere industriële basis

Een Europa dat stevige inspanningen levert voor banen en opkomt voor zijn industrie. Het vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal is de basis van Europa's economische macht. We hebben de grootste interne markt ter wereld en met de hervormingen die in de Internemarktstrategie worden geschetst, willen we daarvan ten volle de vruchten te plukken. In synergie met onze andere strategieën zullen we de juiste omstandigheden creëren voor een duurzaam concurrentievermogen van de Europese economie en zullen we impulsen geven voor innovatie, digitalisering en industriële transformatie.

De resultaten die, zoals reeds aangekondigd, mogen worden verwacht zijn initiatieven om mkb-bedrijven en startersbedrijven te helpen groeien, een pakket over intellectuele-eigendomsrechten en een dienstenpakket dat drempels op de dienstenmarkt moeten helpen op te ruimen. We zullen met een initiatief op het gebied van vennootschapsrecht komen dat het eenvoudiger moet maken om digitale technologie te gebruiken tijdens de hele levensduur van een onderneming en voor grensoverschrijdende fusies en splitsingen.

Volgend jaar zal de Commissie initiatieven nemen om de interne markt voor goederen te versterken, met name door de onderlinge erkenning te vereenvoudigen en de strijd aan te binden met het toenemende aantal niet-conforme producten op de EU-markt. Dat zal gebeuren via REFIT-herzieningen van de desbetreffende wetgeving. Hierdoor zullen ondernemers hun producten gemakkelijker in het buitenland kunnen aanbieden. Tegelijk komen er zo ook prikkels om regels beter na te leven en het gelijke speelveld te herstellen - in het belang van zowel bedrijven als burgers. Ook zullen we met een initiatief komen rond gecoördineerde evaluaties van gezondheidstechnologie.

Voortbouwend op de strategie voor emissiearme mobiliteit zal de Commissie een geïntegreerde aanpak hanteren voor mobiliteit, connectiviteit en de toekomst van de automobieliindustrie. Hiermee kunnen we ons wapenen voor de structurele uitdagingen en kunnen we het vertrouwen herstellen in de vaste wil en het vermogen om emissies van auto's aan te pakken. Bijzondere aandachtspunten daarbij zullen het regelgevingskader zijn, de opbouw van ecosystemen, hulpbronnefficiëntie en standaardisering, zodat steeds meer efficiënte, autonome en connectieve voertuigen op de markt kunnen komen.

Wat betreft de ruimtevaartindustrie zal de Commissie, als follow-up van het Europees Defensieactieplan en de Ruimtevaartstrategie voor Europa, in 2017 met een initiatief komen dat moet zorgen voor betrouwbare, veilige en kostenefficiënte satellietcommunicatiediensten voor overheden (GOVSATCOM). Ook komen er maatregelen die voor ruimtevaartdiensten en -data moeten helpen de vertaalslag naar de markt te maken.

Handhaving van de internemarktregels is van essentieel belang als we willen dat deze regels ook in de praktijk effect sorteren. In 2017 zal de Commissie, als onderdeel van een ruimer initiatief om krachtig in te zetten op handhaving, met voorstellen komen om instrumenten

voor probleemoplossing, zoals het SOLVIT-netwerk, te versterken en te stroomlijnen en om burgers en bedrijven beter bewust te maken van hun rechten. Daarbij zal het onder meer gaan om het informatie-instrument voor de eengemaakte markt en de eengemaakte digitale toegangspoort die bedrijven ondersteuning moeten bieden en hen moeten helpen om overal in de interne markt activiteiten over de grens te ontplooiën; hiermee sluiten we ook aan bij een advies van het REFIT-platform. We zullen met voorstellen komen om nationale mededingingsautoriteiten meer bevoegdheden te geven zodat ze meer slagkracht krijgen om de regels te handhaven die een garantie zijn voor een concurrerende omgeving op de eengemaakte markt.

De Europese Raad heeft opgeroepen om snel vooruitgang te boeken bij het versoepelen van de toegang tot financiering voor bedrijven en om investeringen in de reële economie te ondersteunen. In lijn met die oproep zal de Commissie met een tussentijdse evaluatie komen van het Actieplan voor de kapitaalmarktenunie waarin zij in kaart zal brengen welke obstakels er nog overblijven en welke maatregelen eventueel verder nog moeten worden genomen. We zullen voorstellen doen voor een eenvoudig, efficiënt en concurrerend EU-persoonlijk pensioenproduct (dat grenzen moeten slopen bij het aanbieden van pensioendiensten over de grens en dat voor meer concurrentie tussen pensioenaanbieders moet zorgen), voor een REFIT-herziening van de verordening betreffende de Europese marktinfrastructuur (EMIR), voor een strategie inzake duurzame financiering, voor maatregelen om de financiering van infrastructuurmaatschappijen te vereenvoudigen en een actieplan voor financiële retaildiensten om de nationale barrières op te ruimen die consumenten nu nog beletten om - in de vorm van het beste aanbod en de beste tarieven - waar voor hun geld te krijgen en om hun voordeel te doen met nieuwe financiële technologieën. De Commissie zal ook zorgen voor follow-up van de Call for evidence over de gecumuleerde impact van financiële wetgeving. Hierbij zal zij ook rekening houden met het advies van het REFIT-platform over rapportageverplichtingen. Daarnaast zullen we verder werken aan de andere voorstellen die al zijn aangekondigd, zoals wetgeving over herstructurering van bedrijven en het recht op een tweede kans zodat bedrijven die mislukken, eerlijk en doeltreffend worden afgewikkeld en ondernemers een nieuwe kans krijgen.

Een goed fiscaal klimaat moet eenvoudig en doeltreffend zijn voor bedrijven die over de grens actief zijn. Tegelijk moet het er ook voor zorgen dat deze ondernemingen ook echt hun billijke deel van de belastingen betalen daar waar ze daadwerkelijk winst maken. Parallel met dit werkprogramma doet de Commissie een omgewerkt voorstel voor de gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting (CCCTB), met een verplichte gemeenschappelijke heffingsgrondslag als eerste stap²⁸. Daarnaast komt de Commissie met verdere maatregelen om de strijd aan te binden met belastingfraude en belastingontwijking - ook via derde landen²⁹. Gelet op de lopende consultatie zou bij verdere maatregelen op het gebied van fiscale transparantie het komende jaar kunnen worden gedacht aan een voorstel voor verstrengd toezicht op partijen die regelingen betreffende agressieve fiscale planning bevorderen en mogelijk maken. Een cruciaal onderdeel van de externe

²⁸ COM(2016) 683 en COM(2016) 685.

²⁹ COM(2016) 686 en COM(2016) 687.

strategie voor effectieve belastingheffing zijn de inspanningen van de Commissie om samen met de lidstaten een definitieve EU-lijst te maken van jurisdicties van derde landen die weigeren om internationale normen inzake goed fiscaal bestuur na te leven, en de desbetreffende internationale akkoorden over goede praktijken in de strijd tegen winstverschuiving en grondslaguitholling toe te passen.

Jaarlijks kost grensoverschrijdende btw-fraude de Europese belastingbetalers zo'n 50 miljard EUR. Tegelijk is de regeldruk voor de naleving van de btw-regels erg groot voor kleine bedrijven en stellen technische innovaties nieuwe uitdagingen voor een effectieve belastingheffing. Daarom zal de Commissie met maatregelen komen om het btw-actieplan uit te voeren, om de btw-regels voor kleinere ondernemingen te vereenvoudigen en de fundamenteen te leggen voor een modern, doelmatiger, ondernemingsvriendelijker en fraudebestendiger definitief btw-stelsel in heel Europa. In die voorstellen zal zij de adviezen van het REFIT-platform meenemen. Een doeltreffendere en evenredigere benadering van btw-tarieven is een cruciaal onderdeel van deze hervorming.

5. Een diepere en eerlijkere Economische en Monetaire Unie

Een Europa dat onze economieën beschermt en garant staat voor een gelijk speelveld voor werknemers en bedrijven. Als een van de grote internationale munten levert de euro enorme, vaak onzichtbare economische voordelen op. De landen van de eurozone hebben dit jaar 50 miljard EUR aan rente bespaard op hun schulden, dankzij de lage rente en het monetaire beleid van de Europese Centrale Bank. De Commissie blijft achter de ambities staan zoals die zijn geformuleerd in het verslag van de vijf voorzitters over de voltooiing van de Economische en Monetaire Unie (EMU).

Het Witboek over de toekomst van Europa zal beschrijven in welke stappen een EU met 27 lidstaten kan worden hervormd, zestig jaar na de Verdragen van Rome. Het zal daarin ook gaan over de toekomst van de EMU met het oog op de voorbereiding van de tweede fase van de EMU met een uitdieping binnen de nieuwe politieke en democratische context, met onder meer een stabiliteitsgerichte herziening van het Stabiliteits- en groeipact en de follow-up van artikel 16 van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (waarbij de essentie van dit Verdrag in het rechtskader van de Europese Unie wordt geïntegreerd). Ook zullen we het Europees Systeem voor financieel toezicht (ESFS) herzien om het toezicht op zowel macro- als microprudentieel niveau slagkrachtiger en doelmatiger te maken. Verder moet vaart worden gemaakt met de goedkeuring van het voorstel voor een gezamenlijke vertegenwoordiging van de eurozone binnen het Internationaal Monetair Fonds (IMF)³⁰.

De voltooiing van de Bankenunie - en in kader daarvan, het bereiken van een akkoord over het voorstel voor een gemeenschappelijk Europees depositoverzekeringssstelsel³¹ - blijft een prioriteit. Ook zal de Commissie, mede in het licht van de recentste bevindingen op internationaal niveau, delen van de bankenwetgeving herzien en gerichte wijzigingen voorstellen aan de verordening en de richtlijn kapitaalvereisten en aan de richtlijn afwikkeling

³⁰ COM(2015) 603 final.

³¹ COM(2015) 586 final/2.

en herstel van banken. Een en ander moet banken nog veerkrachtiger maken en tegelijk de regels vereenvoudigen voor de banken met een minder complex bedrijfsmodel (wat investeringen in met name het mkb ten goede zal komen) en de bestaande risicobeperkende maatregelen versterken, vooral door de toepassing van de internationale normen voor de volledige verliesabsorptiecapaciteit van systeembanken. Meer vooruitgang boeken bij de voltooiing van de Kapitaalmarktenunie is van cruciaal belang om de particuliere sector in de EMU meer in de risico's te laten delen. De goedkeuring van de lopende voorstellen over securitisatie³² en het prospectus³³ moet worden versneld.

De Commissie blijft zich onverdroten inzetten voor meer opwaartse sociale convergentie en het versterken van de sociale dimensie van de Europese integratie. Voortbouwend op het bewijsmateriaal dat we dit jaar bij de openbare consultatie hebben verzameld, zullen we met een voorstel komen voor een Europese Pijler van sociale rechten, waarin de beginselen worden geformuleerd voor een Unie die op sociale rechtvaardigheid is gebouwd. Met deze pijler zullen we beschikken over een raamwerk van beginselen die een gelijk speelveld in een Europese sociale markteconomie moeten bevorderen. Zo krijgen we een beleidskompas voor eerlijke en dynamische arbeidsmarkten, waar iedereen de kans krijgt zijn talenten te ontplooiën, en voor goed functionerende en houdbare sociale stelsels die inspelen op de snel veranderende werkelijkheid van vandaag. Ook zullen er met dit voorstel samenhangende initiatieven komen, onder meer om een antwoord te bieden op de uitdagingen voor werkende ouders die op zoek zijn naar een evenwicht tussen werk en privéleven.

6. Handel: een redelijke en evenwichtige vrijhandelsovereenkomst met de VS

Een Europa dat open is en handel drijft met onze partners, maar tegelijk zijn beschermingsinstrumenten versterkt. In de globale economie van vandaag is handel van levensbelang voor groei, banen en concurrentievermogen. En handel betekent werkgelegenheid: 1 miljard EUR aan export levert 14 000 extra banen op in de EU. In de EU zijn momenteel meer dan 30 miljoen banen, of één op de zeven banen, afhankelijk van export naar de rest van de wereld. Daarom blijft de EU ijveren voor een open, op regels gebaseerd handelssysteem.

Voortbouwend op het succesvolle netwerk van EU-vrijhandelsovereenkomsten zal de Commissie de onderhandelingen voortzetten met de VS, Japan, de Mercosur, Mexico, Tunesië en de ASEAN-landen. We zullen ook een nieuw mandaat vragen om onderhandelingen te openen met Turkije, Australië, Nieuw-Zeeland en Chili. Ook zullen we binnen de WTO blijven verder werken, onder meer aan plurilaterale overeenkomsten. Voorts zetten we in op een snelle ratificatie van de brede economische en handelsovereenkomst (CETA) met Canada.

Daarnaast blijven we voor ijveren voor een eerlijk verlopende handel. Daarom actualiseren en moderniseren we de Europese handelsbeschermingsinstrumenten zodat deze volledig zijn opgewassen tegen nieuwe economische uitdagingen zoals overcapaciteit en een veranderende

³² COM(2015) 472 final/2.

³³ COM(2015) 583 final.

juridische werkelijkheid (zoals het verstrijken van sommige bepalingen in WTO-toetredingsprotocollen). De Raad moet nu dringend een uitweg vinden uit de impasse over ons voorstel van 2013 om de handelsbeschermingsinstrumenten te moderniseren, met onder meer een hervorming van de regel van het laagste recht³⁴. Op 21 oktober 2016 heeft de Europese Raad opgeroepen om dringend (en uiterlijk eind 2016) tot een evenwichtig akkoord te komen over het standpunt van de Raad betreffende de alomvattende modernisering van alle handelsbeschermingsinstrumenten.

Gezien de gemeenschappelijke waarden van de EU en de Verenigde Staten en het strategische, politieke en economische belang van de trans-Atlantische betrekkingen, staat de Commissie klaar om een ambitieuze, evenwichtige overeenkomst voor een handels- en investeringspartnerschap te sluiten die aan strenge eisen voldoet. Door de komende verkiezingen in de VS en de daarmee onvermijdelijk samenhangende vertraging van het onderhandelingsritme, zullen beide partijen de vooruitgang die al is geboekt, proberen vast te houden. De Commissie staat klaar om zo spoedig mogelijk onderhandelingen met het nieuwe kabinet in de VS aan te gaan, op basis van het mandaat dat zij heeft gekregen en dat door de Europese Raad op 21 oktober 2016 opnieuw is bevestigd³⁵.

Ook zal de Commissie een leidende rol spelen bij de uitvoering van het Mondiaal forum over de overcapaciteit van staal, onder de auspiciën van de G20.

7. Een ruimte van justitie en grondrechten op basis van wederzijds vertrouwen

Een Europa dat onze waarden van vrijheid, democratie en de rechtstaat verdedigt en beschermt. Veiligheid aan en binnen onze grenzen is een belangrijk, breed gedeeld streven tegen de achtergrond van de dreigingen waarmee Europa momenteel te maken heeft. De terreurdreiging was nog nooit zo alomtegenwoordig in Europa. We willen voortbouwen op de EU-Veiligheidsagenda met initiatieven die de weg moeten vrijmaken voor een Veiligheidsunie en de controles aan onze grenzen moeten versterken. Daarbij gaat het onder meer om een Europees systeem voor reisinformatie en -autorisatie (ETIAS) zodat burgers uit derde landen met visumvrijstelling die naar het Schengengebied willen reizen, automatisch worden gecontroleerd. Dit systeem vult dan het inreis-uitreis-systeem voor burgers van derde landen aan dat de Commissie al had voorgesteld³⁶. Over dit voorstel zou, net als over ons voorstel voor stelselmatige controles van EU-burgers die de EU-buitengrenzen overschrijden, snel een akkoord moeten komen³⁷. Ook zullen we verbeteringen voorstellen aan het Schengen Informatiesysteem en zullen we de interoperabiliteit van onze bestaande en toekomstige systemen voor wetshandhaving en grensbeheer versterken, zoals voorgesteld tijdens de lopende werkzaamheden van de Groep op hoog niveau over informatiesystemen en interoperabiliteit. Voorts zullen we met een initiatief komen over toegang tot elektronisch

³⁴ COM(2013) 192 final.

³⁵ Conclusies van de Europese Raad, Brussel, 20-21.10.2016, punt 14: "*Hij verzoekt de Commissie tevens de onderhandelingen met de autoriteiten van de VS voort te zetten teneinde een ambitieuze, evenwichtige en brede vrijhandelsovereenkomst te kunnen voorleggen.*"

³⁶ COM(2016) 194 final en COM(2016) 196 final.

³⁷ COM(2015) 670 final.

bewijsmateriaal, omdat dit in de strijd tegen zware misdaad en terrorisme van toenemend belang is voor effectief strafrechtelijk onderzoek en strafrechtelijke vervolging.

De komende maanden zal de Commissie verder werken aan de uitvoering van het EU-Actieplan ter versterking van de strijd tegen terrorismefinanciering, met voorstellen voor geharmoniseerde afschrikkende sancties tegen het witwassen van geld, illegale contante geldstromen, illegale handel in cultuurgooier, en voorstellen voor de bevrozing en confiscatie van criminele vermogensbestanddelen. We willen ook Europol meer slagkracht geven, met name door de middelen voor het Europees centrum voor terrorismebestrijding te versterken. We zullen ook maandelijks verslag doen over de vooruitgang die bij de totstandbrenging van een Veiligheidsunie is geboekt³⁸. Met het Europees Parlement en de Raad zullen we samenwerken om snel eensgezindheid te bereiken over cruciale maatregelen in de strijd tegen misbruik van vuurwapens en om terroristisch gedrag, zoals naar het buitenland reizen om bij terreurorganisaties te strijden, strafbaar te stellen.

Het recht op veiligheid mag echter nooit ten koste gaan van andere fundamentele rechten, ook niet het recht op de bescherming van persoonsgegevens. De Europese verordening gegevensbescherming³⁹ zal vanaf 2018 worden toegepast. De Commissie wil ervoor zorgen dat hetzelfde hoge niveau van bescherming van persoonsgegevens ook geldt voor de Europese instellingen, organen, agentschappen en bureaus. In diezelfde geest zal de Commissie ook de mogelijkheden verkennen voor nieuwe adequaatheidsbesluiten voor de uitwisseling van persoonsgegevens met derde landen, om hoge normen te borgen wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven aan derde landen. We zullen met een REFIT-herziening komen van de e-privacyrichtlijn, zodat deze kan worden aangepast aan de jongste technologische ontwikkelingen en rekening houdt met het advies van het REFIT-platform. Ook zullen we bezien of en hoeveel ruimte er op EU-niveau is voor verdere horizontale of sectorale maatregelen om klokkenluiders te beschermen die onrechtmatige gedragingen naar buiten brengen.

We zullen onze inspanningen voortzetten met het oog op de toetreding van de Unie tot het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, zonder afbreuk te doen aan de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie. En omdat een onafhankelijke, functionerende rechtspraak economische groei schraagt en fundamentele rechten beschermt, zullen we, in samenspraak met het Europees Parlement en de lidstaten, de rechtsstaat blijven uitdragen en verdedigen.

8. Naar een nieuw beleid op het gebied van migratie

Een Europa dat onze grenzen beschermt en een verantwoordelijk migratiebeleid tot stand brengt. Migratiestromen beheren en er tegelijk voor zorgen dat wie op de vlucht is, hier steeds een veilige toevlucht vindt, dat blijft iedere dag opnieuw een uitdaging. Het voorbije jaar

³⁸ Het eerste verslag van de Commissie over de vorderingen op weg naar een doeltreffende en duurzame Veiligheidsunie is op 12.10.2016 goedgekeurd – COM(2016) 670 final.

³⁹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

heeft de Commissie, samen met het Europees Parlement, de Raad en de lidstaten, haar werkzaamheden rond de Europese Migratieagenda opgevoerd, om snel een gecoördineerd antwoord op de vluchtelingen crisis te kunnen bieden en om een langetermijnkader uit te tekenen dat op solidariteit en verantwoordelijkheid berust.

De vastberadenheid van de EU om de gevolgen van de crisis aan te pakken, heeft op het terrein iedere dag opnieuw tot een nooit geziene inzet geleid. De Commissie, de EU-agentschappen en de lidstaten hebben samengewerkt om op zee levens te redden en lidstaten in de frontlijn te ondersteunen. In de EU-begroting is meer dan 15 miljard EUR uitgetrokken voor het EU-antwoord op de vluchtelingen crisis. De EU-Turkije-verklaring blijkt van doorslaggevend belang te zijn geweest in het beëindigen van migrantensmokkel, het onder controle brengen van stromen en het voorkomen van verlies van levens. In 2017 zal de Commissie zich even fel blijven inspannen om directe steun te geven voor vluchtelingen en hun integratie in gastgemeenschappen in Europa en in derde landen, om het migratiebeheer in de meest kwetsbare grenszones te verbeteren, om strijd te voeren tegen migrantensmokkel en mensenhandel, en met name de niet-begeleide minderjarigen, en om te werken aan de terugkeer van irreguliere migranten.

In een gebied met vrij intern verkeer zijn onze buitengrenzen meer dan ooit een kwestie van gedeelde verantwoordelijkheid. Stappen zijn gezet om in het Schengengebied met vrij verkeer van personen de toestand opnieuw te normaliseren. In minder dan één jaar heeft de EU met een operationele Europese grens- en kustwacht een permanent systeem opgezet dat de grenzen moet beschermen en de zwakke punten in de controles van personen die de EU binnenkomen, moet tegengaan en aanpakken.

Een permanente capaciteit om migratie geloofwaardig en duurzaam te beheren, vergt een heel scala migratie-instrumenten. Alle noodzakelijke bouwstenen liggen nu op tafel bij het Europees Parlement en de Raad. Het is van essentieel belang om snel cruciale voorstellen goed te keuren, zoals die over de hervorming van de Dublinregels voor het Gemeenschappelijk Europees asielstelsel⁴⁰, de omvorming van het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken tot een volwaardig EU-asielagentschap⁴¹, de versterking van Eurodac⁴², het nieuwe hervestigingskader⁴³, maar ook maatregelen voor goed beheerde legale migratie⁴⁴. Zo kunnen we tot een omvattende en consistente benadering komen die de Europese Unie nodig heeft om de migratie-uitdaging het hoofd te bieden.

Voortbouwend op de eerste resultaten van het recente Partnerschapskader met derde landen in het kader van de Europese Migratieagenda⁴⁵, moeten de EU-instellingen en de lidstaten verdere stappen zetten zodat migratiethema's centraal komen te staan bij en een voorwaarde zijn voor de kwaliteit van onze betrekkingen met al onze belangrijke partnerlanden van herkomst en doorreis. Landen van herkomst en doorreis beginnen nauwer samen te werken

⁴⁰ COM(2016) 270 final/2.

⁴¹ COM(2016) 271 final.

⁴² COM(2016) 272 final/2.

⁴³ COM(2016) 468 final.

⁴⁴ COM(2016) 378 final.

⁴⁵ COM(2016) 385 final.

waar het gaat om het voorkomen van irreguliere migratie en het terugkeerbeleid. Daarnaast zullen we daadwerkelijke legale routes naar de Unie moeten opzetten, via legale migratie of hervestiging.

Het komende jaar zullen we een stand van zaken opmaken voor de verschillende werkpakketten uit de Strategie, zodat we een brede evaluatie kunnen maken van de vooruitgang die is geboekt in de richting van een doeltreffender en houdbaarder migratiebeheer. Daarbij zullen we ook in kaart brengen welke inspanningen verder nog nodig zijn.

9. Een sterkere speler op wereldvlak

Een Europa dat ook onze belangen buiten onze grenzen beschermt. Europa is een 'soft power' van mondiaal belang. Via haar integrale EU-strategie en het herziene Europese nabuurschapsbeleid zal de EU alle instrumenten waarmee zij is toegerust, blijven inzetten om haar partners te ondersteunen bij hun economische en politieke stabilisatie, bij hervormingen en bij het opbouwen van weerbaarheid. De Commissie zal haar uitbreidingsbeleid blijven inzetten om samen met kandidaat-landen stabiliteit en voorspoed te creëren.

Toch is soft power niet voldoende in een wereld met een toenemend aantal conflicten. Daarom zal de Commissie later dit jaar met een Europees Defensieactieplan komen. Daarin zal zij nagaan hoe EU-beleidslijnen en -instrumenten ervoor kunnen zorgen dat de industriële basis en het vaardighedenbestand de defensiecapaciteiten opleveren die we nodig hebben in het licht van de bestaande en nieuwe veiligheidsuitdagingen. Aansluitend hierbij zal de Commissie komen met een voorstel voor een Europees Defensiefonds, dat onderzoek en innovatie moet bevorderen, moet bijdragen tot de versterking van de technologische en industriële basis voor de Europese defensie en dat de ontwikkeling van cruciale defensiecapaciteit moet helpen te stimuleren. Daarnaast zullen verdere maatregelen worden voorgesteld op het gebied van overheidsopdrachten in de defensiesector.

Het voorstel van de Commissie voor een instrument voor stabiliteit en vrede dat momenteel in behandeling is, wil lacunes opvullen in de mogelijkheden van de EU om partnerlanden te helpen om op eigen kracht veiligheids crises te voorkomen en te beheren, met name door capaciteitsopbouw ten behoeve van veiligheid en ontwikkeling. Gezien de onmiddellijke dreigingen voor stabiliteit en vrede - en dus ook ontwikkeling - in een aantal cruciale partnerlanden, is het belangrijk dat het Europees Parlement en de Raad dit voorstel snel aannemen.

De Europese Unie zal zich blijven inspannen om lopende conflicten en crises aan haar grenzen, maar ook verder weg op te lossen. Zij zal bijdragen aan de lopende inspanningen van de Verenigde Naties en andere internationale spelers in dit verband. De Commissie en de hoge vertegenwoordiger zullen een EU-strategie voor Syrië uitwerken waarin zal worden geschetst hoe Europa humanitaire steun kan blijven geven en hoe het kan bijdragen tot het proces van politieke transitie, stabilisatie en heropbouw om Syrië herop te bouwen tot een land in vrede, met een pluralistisch, tolerant maatschappelijk middenveld.

Afrika blijft een van de belangrijkste strategische partners van de EU en de recente vluchtelingen crisis heeft eens te meer onderstreept hoe belangrijk het is om te investeren in duurzame en gezonde betrekkingen met Afrikaanse landen, in een geest van gedeelde verantwoordelijkheid. Het partnerschapskader en de specifieke financiering in het kader van het EU-Noodtrustfonds voor Afrika en het nieuwe Europese Extern investeringsplan (EIP)⁴⁶ zijn de vertolking van onze vaste wil om de handen in elkaar te slaan met onze Afrikaanse partners en samen de mondiale uitdagingen aan te gaan. Met het oog op de 5^e EU-Afrikatop die eind 2017 zal plaatsvinden, zullen we een nieuwe aanpak voorstellen waarin voor de EU de strategische doelstellingen en prioriteiten voor de betrekkingen met Afrika worden uitgewerkt. Hiermee kan ook worden voortgebouwd aan de Afrikaanse pijler van het post-Cotonou-kader, die de Commissie binnenkort zal presenteren. Voorts kan het cruciale belang van onze handelsbetrekkingen met onze Afrikaanse partners niet genoeg worden onderstreept.

Zoals aangekondigd, zal de Commissie ook met een hernieuwde Europese ontwikkelingsconsensus komen, waarmee ons ontwikkelingsbeleid wordt afgestemd op de VN-agenda voor duurzame ontwikkeling 2030 en we ons beleid voluit zijn rol kunnen laten spelen bij de uitvoering van onze doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling.

10. Een Unie van democratische verandering

Een Europa dat zijn verantwoordelijkheid neemt, luistert en resultaten boekt. Een Unie van democratische verandering tot stand brengen - dé topprioriteit van de tien prioriteiten die deze Commissie zichzelf gesteld heeft - is dringender dan ooit. In dit tijdsgewricht zal de toekomst van onze Unie afhangen van de vraag of we Europese burgers de verzekering kunnen geven dat we in staat zijn om hen te beschermen, sterker te maken en te verdedigen en mee te bouwen aan een positief en duurzaam perspectief voor hun toekomst.

Betere regelgeving, verantwoording afleggen en transparantie blijven het waarmerk van het beleid van deze Commissie. Alle EU-instellingen moeten deze beginselen consistent en vol overtuiging toepassen, willen we het vertrouwen van onze burgers terugwinnen. De Commissie zal nauw samenwerken met het Europees Parlement en de Raad om er op toe te zien dat het Interinstitutioneel akkoord over beter wetgeven onverkort wordt uitgevoerd en toegepast. Daarnaast zal zij met beide instellingen constructieve onderhandelingen voeren over ons recente voorstel voor een verplicht transparantieregister dat voor het Europees Parlement, de Raad en de Commissie zou gelden. Ook zal de Commissie met aanpassingen komen aan het Kaderakkoord met het Europees Parlement, zodat leden van de Commissie kandidaat kunnen zijn bij verkiezingen voor het Europees Parlement.

De Commissie zal wetgevingsvoorstellen doen om de bestaande handelingen in overeenstemming te brengen met de Verdragsbepalingen over gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen, waardoor de vroegere regelgevingsprocedure met toetsing kan worden uitgefaseerd. Ook zullen we bestaande procedures voor de vaststelling van gedelegeerde handelingen en uitvoeringshandelingen op hun democratische legitimiteit

⁴⁶ COM(2016) 581 final.

toetsen en de opties bezien om bestaande procedures voor de vaststelling van bepaalde secundaire handelingen aan te passen.

Om ervoor te zorgen dat de juridische instrumenten van de EU het beoogde effect hebben, wil de Commissie haar inspanningen opvoeren waar het gaat om de toepassing, uitvoering en handhaving van EU-wetgeving. Dit omvat onder meer het pakket maatregelen voor een betere handhaving van internemarktregels en, op milieugebied, een REFIT-voorstel voor een vereenvoudiging van de milieuraapportage als follow-up van de recente geschiktheidscontrole, en maatregelen die het gemakkelijker moeten maken om naar de rechter te stappen en om borging van de naleving van milieuregels in lidstaten te ondersteunen.

III. DE DRIE INSTELLINGEN MOETEN SNELLER RESULTATEN BOEKEN VOOR DE 10 PRIORITEITEN

In onze agenda, waarvoor de voorzitter met zijn State of the Union van 14 september 2016 het startschot heeft gegeven⁴⁷, laten we niet alleen zien dat we hebben begrepen wat burgers van de EU verwachten, maar nemen we ook de uitkomsten mee van onze dialoog met de rechtstreeks verkozen leden van het Europees Parlement⁴⁸ en de Raad waarin alle nationale regeringen vertegenwoordigd zijn⁴⁹, en de input van het Europees Economisch en Sociaal Comité⁵⁰ en het Comité van de Regio's⁵¹. Deze agenda sluit ook naadloos aan op de prioriteiten die de 27 staatshoofden en regeringsleiders op de top van Bratislava hebben uitgezet⁵².

Het komende jaar zal de Commissie voluit gaan voor het boeken van resultaten, maar dat kan ze niet alleen. Onze constructieve dialoog met het Europees Parlement en de Raad in de aanloop naar de presentatie van dit ons werkprogramma heeft een gedeelde visie opgeleverd op wat de prioriteiten voor de toekomst zijn, in lijn met het nieuwe Interinstitutioneel akkoord over beter wetgeven⁵³. Voor de Commissie is dit akkoord de vertolking van een gezamenlijk streven om de klemtoon te leggen op grote en dringende kwesties, waarbij het tegelijk de bedoeling is om te komen tot eenvoudige, op concreet bewijs gestoelde, voorspelbare en evenredige wetgeving waar burgers en bedrijven maximaal baat bij vinden.

Daarom zien we er naar uit om de komende weken, samen met het Europees Parlement en de Raad, een akkoord uit te werken tussen de drie voorzitters over een gemeenschappelijke verklaring waarin de ruime doelstellingen en prioriteiten voor 2017 zullen worden uitgezet. Die verklaring zal ook de voorstellen bevatten die in het wetgevingsproces prioriteit moeten

⁴⁷ http://ec.europa.eu/priorities/state-union-2016_nl Zie ook de intentieverklaring van de voorzitter en eerste vicevoorzitter aan de voorzitters van het Europees Parlement en de Raad. Op basis hiervan heeft de eerste voorzitter overlegd met de Raad Algemene Zaken van 20 september en heeft de Commissie op 3 en 4 oktober een bijeenkomst gehouden met de Conferentie van commissievoorzitters.

⁴⁸ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0312+0+DOC+XML+V0//NL>

⁴⁹ Brief van 4 oktober van de voorzitter van de Raad Algemene Zaken aan de voorzitter en de eerste vicevoorzitter van de Commissie.

⁵⁰ http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/eesc_contribution-to-ec--2017-workprogramme_en.pdf

⁵¹ <https://toad.cor.europa.eu/corwipdetail.aspx?folderpath=RESOL-VI/010&id=24254>

⁵² <http://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap/>

⁵³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:123:FULL&from=NL>

krijgen. Dit is een nieuwe gezamenlijke taak die we ons stellen, in de geest van het interinstitutionele akkoord⁵⁴. Dit werkprogramma biedt een basis om daarover samen na te denken en belicht de voorstellen die nu in behandeling zijn⁵⁵ en waarvoor het volgens de Commissie van belang is om snel vooruitgang te boeken. Zo kan de Unie voorstellen in daden omzetten en resultaten behalen daar waar dat het hardste nodig is.

⁵⁴ Punt 7 van het Interinstitutioneel akkoord over beter wetgeven.

⁵⁵ Bijlage III.